

Wymagania edukacyjne z przyrody w klasie IV

Po ukończeniu klasy czwartej uczeń:

1. Poznajemy warsztat przyrodnika:

- wymienia ożywione i nieożywione składniki przyrody,
- podaje przykłady antropogenicznych elementów najbliższej okolicy,
- wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie,
- opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją,
- podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza),
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych,
- opisuje przebieg linii widnokręgu, wymienia nazwy kierunków geograficznych,
- wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie,
- wymienia różne sposoby wyznaczenia północy.

2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze:

- podaje przykłady substancji w różnych stanach skupienia,
- podaje cechy ciał w różnych stanach skupienia,
- określa wpływ temperatury na ciała stałe, ciecze i gazy,
- wyjaśnia zjawiska parowania, skraplania, zamarzania i topnienia,
- omawia obieg wody w przyrodzie,
- wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru),
- odczytuje wartości pomiaru składników pogody stosując właściwe jednostki,
- prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności,
- podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia,
- nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawalne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa,
- opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej),
- wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia,
- opisuje zmiany położenia Słońca na widnokręgu w ciągu doby i roku,
- podaje przykłady dostosowania się organizmów do zmian pór roku,
- opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku.

3. Poznajemy świat organizmów:

- omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych,
- wymienia czynności życiowe organizmów,
- wymienia nazwy królestw organizmów,
- podaje różnice w sposobie odżywiania się organizmów,
- omawia łańcuchy pokarmowe i sieć troficzną,
- podaje przykład roślin i zwierząt w domu.

4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka:

- wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje,
- dokonuje podziału składników pokarmowych,
- omawia etapy trawienia i rolę poszczególnych narządów układu pokarmowego,
- wymienia narządy budujące układ krwionośny,
- omawia rolę serca,
- omawia budowę układu oddechowego,
- wymienia najważniejsze kości człowieka,
- określa rolę mięśni w codziennym życiu człowieka,
- omawia budowę układu nerwowego,
- wymienia narządy zmysłów i omawia je,
- omawia budowę i funkcję żeńskiego i męskiego układu rozrodczego,
- omawia proces zapłodnienia i rozwoju płodu w czasie ciąży,
- opisuje zmiany jakie zachodzą podczas dojrzewania u dziewcząt i chłopców,
- wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące ciało człowieka,
- opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie.

5. Odkrywamy tajemnicę zdrowia:

- wymienia podstawowe zasady dbania o zdrowie i higienę ciała,
- opisuje zasady zdrowego stylu życia,
- opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka oraz opisuje sposoby zapobiegania chorobom,
- opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych,
- rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia,
- podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w przypadku zatrucia i użądlenia,
- interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących

i wybuchowych,

- wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych.

6. Orientujemy się w terenie:

- podaje różnicę między planem a mapą,
- rysuje plan pomieszczenia oraz najbliższej okolicy,
- wymienia elementy mapy,
- odczytuje informacje z map, planów i schematów,
- orientuje się w terenie za pomocą mapy i planu.
- odczytuje informacje z planu i mapy posługując się legendą,
- wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły.

7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy:

- podaje elementy krajobrazu,
- wykazuje zależność między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego,
- podaje przykłady różnych krajobrazów,
- opisuje formy ukształtowania terenu,
- rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejsca zamieszkania,
- dokonuje podziału skał na lite, zwięzłe i luźne,
- omawia proces powstawania gleby,
- rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne,,
- omawia zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy,
- wskazuje na miejsca ochrony przyrody w najbliższej okolicy i w Polsce.

8. Okrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie:

- określa warunki życia w wodzie,
- wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia,
- omawia procesy fizyczne zachodzące w wodzie,
- określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia,
- omawia biegi rzeki,
- wskazuje organizmy żyjące w różnych biegach rzeki,
- omawia czynniki warunkujące życie w jeziorze,
- wymienia organizmy żyjące w jeziorach,

- omawia dostosowanie organizmów do życia na lądzie w różnych warunkach środowiskowych,
- podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu,
- wymienia zasady właściwego zachowania się w lesie,
- wyjaśnia rolę lasów w przyrodzie i dla człowieka,
- rozpoznaje drzewa rosnące w najbliższej okolicy,
- podaje przykłady organizmów żyjących na łące,
- rozpoznaje główne zboża uprawne w Polsce.

Uczeń opanował następujące umiejętności:

- wykonuje obserwacje i doświadczenia zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną), właściwie je dokumentuje i prezentuje wyniki,
- analizuje, porównuje, klasyfikuje, korzysta z różnych źródeł informacji np. własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów, technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę o budowie, higienie własnego organizmu w codziennym życiu,
- stosuje zasady dbałości o własne zdrowie, w tym zapobieganie chorobom,
- dostrzega zależności występujące między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego, jak również między składnikami środowiska a działalnością człowieka.

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią przyrodniczą, konstruuje logiczne, spójne treści wypowiedzi, ilustruje je licznymi przykładami, schematami, rysunkami,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia,
- biegle i twórczo posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych, proponuje rozwiązania nietypowe, wykonuje zadania dodatkowe,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych – formułuje problemy i hipotezy oraz weryfikuje je na drodze eksperymentalnej i teoretycznej,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określone programem nauczania na danym etapie edukacyjnym,

- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania, posiada wiedzę do rozwiązywania zadań trudnych i problemów w nowych sytuacjach, czasami korzystając z pytań naprowadzających formułowanych przez nauczyciela,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,

Ocenę dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w dużym stopniu zakres wiedzy i umiejętności określone programem nauczania na danym etapie edukacyjnym,
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne przy zastosowaniu pytań pomocniczych formułowanych przez nauczyciela,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- zazwyczaj aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,

Ocenę dostateczną może otrzymać uczeń, który:

- opanował w stopniu podstawowym zakres wiedzy i umiejętności określone programem nauczania na danym etapie edukacyjnym,
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- stara się aktywnie uczestniczyć w procesie lekcyjnym, nauczyciel docenia zaangażowanie ucznia i wkład pracy podczas realizacji zadania.

Ocenę dopuszczającą może otrzymać uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu podstaw programowych, które nie przekreślają możliwości uzyskania podstawowej wiedzy z przedmiotu, opanował wiadomości i umiejętności niezbędne w dalszej nauce przedmiotu,
- rozwiązuje zadania teoretyczne lub praktyczne o małym stopniu trudności.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował tych wiadomości i umiejętności określonych programem, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- nie potrafi rozwiązywać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności.
- nie podejmuje próby rozwiązania problemów o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawy.

Formy aktywności ucznia podlegające ocenie:

- Prace pisemne – sprawdziany i kartkówki.
- Odpowiedzi ustne.
- Praca w grupach.
- Praca z mapą.
- Indywidualna praca ucznia w trakcie lekcji.
- Aktywność w czasie lekcji i działalność pozalekcyjna – konkursy, udział w akcjach ekologicznych itp.